

Natuurbeheerplan Provincie Gelderland

29 september 2009

provincie

GELDERLAND

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
1.1	Waarom een nieuw beheerplan?	3
1.2	Status en doel van het beheerplan	3
1.3	Huidige stand van zaken Natuurbeheerplan	4
1.4	Gevolgde procedure, overleg en inspraak	5
1.5	Leeswijzer	5
2	Beleidskader	6
2.1	Rijksbeleid en Europees beleid	6
2.1.1	Nota Ruimte en EHS	6
2.1.2	Natura 2000	6
2.1.3	Agenda Vitaal Platteland en ILG	7
2.2	Provinciaal beleid	7
3	Kernkwaliteiten en ontwikkelingsopgaven	8
4	Subsidieverordening Natuur- en landschapsbeheer Gelderland 2009	9
4.1	De nieuwe Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Gelderland 2009 ..	9
4.1.1	Wat is er veranderd?	9
4.1.2	Werking van de nieuwe subsidieverordening	10
4.1.3	Subsidie aanvragen	11
4.2	Algemene kaders van het natuurbeheerplan	11
4.2.1	Index Natuur en Landschap	11
4.2.2	Beheer en kwaliteitsimpulsen	12
4.2.3	Kaarten	12
4.3	Beheertypenkaart	12
4.3.1	Natuurbeheer	12
4.3.2	Agrarisch natuurbeheer	12
4.3.3	Landschapselementen	13
4.4	Collectief beheer	13
4.5	Ganzenfoeragegebieden	15
4.6	Subsidies probleemgebieden	15
5	Kwaliteitsimpulsen Natuur	17
5.1	Ambitiekaart	17
5.2	Kwaliteitsimpuls: investeringssubsidie	18
5.3	Subsidie voor functiewijziging	18
5.4	Grondverwerving	19
5.5	Overgangsbeheer	19
6	Subsidiemogelijkheden	20
	Bijlagen	21
	Kaartbijlagen	35
	Kaarten te vinden op www.gelderland.nl/natuurbeheerplan	35

1 Inleiding

Op 1 januari 2010 treedt het nieuwe Subsidiestelsel voor Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) in werking. Dit stelsel vervangt het Programma Beheer dat vanaf 1 januari 2000 van kracht was. Het SNL bestaat uit twee subsidieregelingen: De 'Subsidieverordening Natuur en Landschapsbeheer Gelderland 2009', vastgesteld door Provinciale Staten van provincie Gelderland op 15-04-2009 en de 'Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap', welke dit najaar aan Provinciale Staten ter vaststelling wordt voorgelegd.

Ten behoeve van de uitvoering van de beide subsidieregelingen stelt de provincie een natuurbeheerplan op. In een natuurbeheerplan begrenzen Gedeputeerde Staten gebieden waar subsidiëring van beheer van natuur, agrarische natuur en landschapselementen plaats kan vinden. Het natuurbeheerplan geeft ook aan waar kwaliteitsimpulsen voor natuur en landschap mogelijk zijn. Daarnaast beschrijft het natuurbeheerplan per (deel)gebied welke natuur- en landschapsdoelen van toepassing zijn en stelt het natuurbeheerplan zo nodig aanvullende eisen ten aanzien van het uitvoeren van bepaalde beheermaatregelen. Het natuurbeheerplan vormt een belangrijk instrument voor de realisering van het Rijks- en Provinciaal natuur- en landschapsbeleid waaronder de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS vormt een duurzaam en samenhangend netwerk van natuurgebieden. Daartoe worden nieuwe natuurgebieden ontwikkeld en wordt de kwaliteit van de bestaande natuurgebieden veiliggesteld en eventueel verbeterd. Verder worden ecologische verbindingzones aangelegd om de uitwisseling van planten en dieren tussen de natuurgebieden te verbeteren. Met de vaststelling van dit natuurbeheerplan wordt de EHS niet vastgesteld of gewijzigd. De EHS is vastgesteld in het Streekplan Gelderland 2005 en is 1 juli 2009 door Provinciale Staten gewijzigd vastgesteld. Het natuurbeheerplan geldt als toetsingskader voor subsidieaanvragen op basis van de genoemde subsidieregelingen.

1.1 Waarom een nieuw beheerplan?

Het Subsidiestelsel voor Natuur- en Landschapsbeheer verschilt sterk van het eerdere Programma Beheer waardoor een nieuw Natuurbeheerplan moest worden opgesteld. Dit plan zit qua opbouw en structuur heel anders in elkaar dan de eerdere gebiedsplannen. Zo wordt in dit natuurbeheerplan een geheel nieuwe taal van natuurtypen en beheertypen geïntroduceerd: de Index Natuur en Landschap, een landelijk uniforme index met natuurtypen, agrarische natuurtypen en landschapselementen (zie § 4.2). Ook de beheertypenkaart (hoofdstuk § 4.3) en de ambitiekaart (hoofdstuk 5) zijn nieuw. Het gebiedsplan vond zijn wettelijke basis in de Subsidieregeling Natuurbeheer 2000 (SN) en de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN), gepubliceerd in de Staatscourant van 29 december 1999, nr. 252, van kracht geworden via Programma Beheer vanaf 1 januari 2000. Voor lopende gebiedsprocessen (GGOR) blijven de natuurdoelen die beschreven staan in het gebiedsplan natuur en landschap Gelderland 2008 richtinggevend.

Dit Natuurbeheerplan voor de provincie Gelderland treedt in werking op 2 oktober 2009. De inhoud van het plan blijft ten opzichte van het vorige gebiedsplan echter overeind. Het nieuwe stelsel betreft namelijk enkel een nieuwe manier van subsidieregeling, het onderliggende beleid op basis waarvan subsidies aan bepaalde doelen verstrekt worden is grotendeels ongewijzigd.

In de nieuwe natuurbeheerplannen staat aangegeven waar natuur gerealiseerd is of ontwikkeld kan worden, wat voor natuur er is of ontwikkeld kan worden en hoe de natuur gerealiseerd, beheerd en beschermd kan worden en welke mogelijkheden er geboden worden voor landschapsonderhoud.

1.2 Status en doel van het beheerplan

Dit natuurbeheerplan maakt subsidies voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer volgens de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer in de provincie Gelderland mogelijk. In dit natuurbeheerplan zijn de bestaande en nog te ontwikkelen natuur aangegeven. Voor de nieuwe natuur worden daarmee de mogelijkheden voor grondaankopen

ten behoeve van natuur en voor functieverandering van agrarisch gebruik naar (particuliere) natuur geboden. Subsidies worden op vrijwillige basis aangevraagd. Dit betekent dat agrariërs en particuliere beheerders zelf de keuze maken of ze al dan niet gebruik maken van de mogelijkheden deel te nemen aan natuurbeheer.

Het natuurbeheerplan bevat als zodanig geen bindende richtlijnen voor de burger. Eigenaren en gebruikers van gronden die zijn begrensd als natuurgebied of agrarisch natuurgebied hebben de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor het beheer van deze terreinen. Er is dus geen sprake van aantasting van eigendoms- en gebruiksrechten.

Het natuurbeheerplan heeft geen planologische consequenties of consequenties voor bestemmingsplannen. De begrenzing van natuurgebieden heeft geen consequenties voor de uit een vigerend bestemmingsplan voortvloeiende bestaande gebruiksmogelijkheden van begrensde gronden en ook niet voor daarnaast gelegen gronden. De gebruiksmogelijkheden van een perceel met een agrarische bestemming worden uitsluitend bepaald door het vigerende bestemmingsplan. Het natuurbeheerplan en het bestemmingsplan zijn verschillende toetsingskaders waarbinnen de betrokken bestuursorganen een eigen bevoegdheid tot belangenafweging toekomt.

Nieuwe kennis of beleidsontwikkeling kan in de toekomst leiden tot wijziging van het natuurbeheerplan, zoals in 2010 het geval zal zijn. Het voorliggende natuurbeheerplan behelst voornamelijk een technische omzetting ten opzichte van eerdere plannen met zo min mogelijk beleidswijzigingen. Hierbij moet wel de nadrukkelijke vermelding worden gemaakt dat dit plan nog niet compleet is en Gelderland nog niet gebiedsdekkend in kaart is gebracht en uitsluitend toereikend voor subsidieverlening in 2010. Volgend jaar zal het plan worden gecompleteerd en worden aangevuld met kwaliteitsklassen.

1.3 Huidige stand van zaken Natuurbeheerplan

Zoals gesteld is deze eerste versie van het Natuurbeheerplan nog niet volledig. Uiteindelijk zal de gehele Ecologische Hoofdstructuur ingevuld worden, en ook alle natuur daarbuiten. Zowel de subsidiabele als niet subsidiabele delen. Onder de laatste categorie vallen bijvoorbeeld de terreinen van Defensie. De voorbereidingstijd en de beschikbare gegevens waren onvoldoende om nu al dit einddoel te bereiken. Er is prioriteit gegeven aan datgene wat op de kaarten moet staan om in 2010 subsidie te kunnen verlenen, vooral daar waar bestaande subsidiecontracten in 2010 aflopen. Enkele onderdelen ontbreken nog volledig. Zo is er in dit plan nog geen kaart opgenomen met recreatietypen en landschapselementen. Voor recreatie wordt er op dit moment één type pakket opengesteld. Voor landschapselementen zijn zoekgebieden op kaart gezet waarbinnen voor verschillende landschapselementen subsidie aangevraagd kan worden voor aanleg of beheer. Elementen waarvoor subsidie wordt verleend zullen successievelijk aan de kaart met landschapselementen toegevoegd worden.

Het SNL heeft de goedkeuring van de Europese Commissie nodig. Bij het agrarisch natuurbeheer verloopt dat via het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) en bij natuurbeheer via een toets voor staatssteun. De staatssteungoedkeuring wordt dit jaar niet meer verwacht en daarom kan het onderdeel natuur van het nieuwe stelsel niet worden opengesteld. Het onderdeel agrarisch natuurbeheer kan onder voorbehoud van goedkeuring door Europa wél worden opgesteld. Daarom hebben de provincies in overleg met de Minister van LNV besloten het nieuwe subsidiestelsel gefaseerd in te voeren: het agrarisch natuur- en landschapsbeheer op 1 januari 2010 en het natuurbeheer en het landschapsbeheer op natuurgrond op een nader te bepalen tijdstip. Wij hopen dat dit op 1 januari 2011 kan.

Omdat de kaarten nog niet compleet zijn ingevuld, is er expliciet voor gekozen om de kaarten vooralsnog alleen te gebruiken voor de subsidieverlening en niet voor andere toepassingen. Pas als de kaarten volledig zijn zullen ze in gebiedsprocessen gebruikt kunnen worden, zoals bijvoorbeeld de GGOR-processen in de Toplijst-gebieden. Tot het zo ver is blijft de natuurdoelenkaart van het Gebiedsplan Natuur en Landschap van 21 oktober 2008 van kracht als kader voor deze gebiedsprocessen.

1.4 Gevolgde procedure, overleg en inspraak

Het natuurbeheerplan wordt vastgesteld en gewijzigd bij besluit van Gedeputeerde Staten. Op de vaststelling van dit plan is de in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) geregelde procedure van toepassing. Gedeputeerde Staten stellen het plan eerst in ontwerp vast. Zij leggen dit ontwerpplan ter inzage en bieden aan belanghebbenden gelegenheid om in de periode van ter inzage legging (zes weken) schriftelijk of mondeling zienswijzen op het ontwerpplan in te dienen. Na behandeling van de binnen gekomen zienswijzen wordt het aangepaste plan door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Daarna wordt het vastgestelde plan gedurende 6 weken ter inzage gelegd.

Tegen het besluit tot vaststelling van het definitieve plan is beroep mogelijk bij de rechtbank Arnhem, postbus 9030, 6800 EM te Arnhem.

Op de internetpagina www.gelderland.nl/natuurbeheerplan is de kaart te raadplegen waarop de percelen staan aangeduid waarvoor subsidie beschikbaar is. Dit natuurbeheerplan geeft aan welke pakketten in de verschillende deelgebieden mogelijk zijn en welke voorwaarden daarbij gelden. De subsidiemogelijkheden omvatten:

- natuurbeheer
- agrarisch natuurbeheer,
- beheer van landschapselementen en groenblauwe diensten
- collectief beheer
- ganzenfourageergebieden
- probleemgebieden
- kwaliteitsimpuls
- functiewijziging
- overgangsbeheer

De uitvoering van dit plan vindt plaats door het aangaan van beschikkingen en door grondverwerving, op basis van vrijwilligheid.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van dit plan beschrijft het bestaande Europees Beleid, Rijksbeleid en provinciaal beleid. In hoofdstuk 3 komen de doelstellingen voor natuur per regio aan de orde.

Uitleg over de nieuwe subsidieregeling en de kaders hiervoor worden naast de beschrijving van de nieuwe index Natuur en Landschap gegeven in hoofdstuk 4. Daarnaast wordt in hoofdstuk 4 en ook in hoofdstuk 5 aangegeven welke subsidie waarvoor wordt ingezet.

2 Beleidskader

2.1 Rijksbeleid en Europees beleid

Het doel van het natuur- en landschapsbeheer is het behoud en de verbetering van de natuur- en landschapskwaliteit. Een belangrijke partner voor de provincie in het realiseren van het natuurbeleid is de rijksoverheid (Ministerie van LNV). Richtinggevend voor het nationale natuurbeleid zijn de internationale doelstellingen van het Biodiversiteitsverdrag, de Millennium Development Goals en het beleid van de Europese Unie. Het kabinet zet zich in om het verlies aan biodiversiteit een halt toe te roepen en bij te dragen aan de millenniumdoelen per 2010. Het wil er tevens voor zorgen dat in 2020 duurzame condities zijn voor het voortbestaan van alle soorten en populaties die in 1982 van nature in Nederland voorkwamen.

Onderdeel van het natuurbeleid vormen ook de inspanningen voor de verbetering van milieu en platteland door middel van agrarisch natuurbeheer. Nederland maakt daarbij gebruik van de doelen die in het Europese Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP2) zijn opgenomen. Een doel is het verhogen van duurzaam gebruik van landbouwgrond. Beheerders van landbouwgrond worden gestimuleerd om hun land zodanig te beheren dat natuur, milieu, landschap en klimaat er baat bij hebben.

2.1.1 Nota Ruimte en EHS

Belangrijk instrument voor de realisatie van de biodiversiteitdoelstellingen is de Ecologische Hoofdstructuur. De EHS is een netwerk van natuurgebieden, agrarische beheersgebieden en verbindingszones. Hierbinnen kan de uitwisseling van soorten optimaal plaatsvinden en wordt de biodiversiteit verbeterd. De landelijke doelstellingen voor de EHS zijn verder uitgewerkt in de Nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur (2000) en in de Nota Ruimte (2004).

Elke provincie heeft van het Rijk een taakstelling meegekregen om voor 2018 een hoeveelheid nieuwe natuur te realiseren en de huidige natuur te behouden. Om de doelstellingen te kunnen bereiken worden natuurgebieden veiliggesteld door middel van wetgeving, verwerving, inrichting en beheer en worden sommige landbouwgronden natuurvriendelijk beheerd. De EHS bestaat uit bestaande natuurgebieden (duinen, heiden, bossen, landgoederen), nieuwe natuur op landbouwgrond, agrarische gebieden die zodanig beheerd worden dat er natuurwaarden zijn en de hiertussen liggende landbouwgronden.

2.1.2 Natura 2000

In 1967 is in Nederland de eerste Natuurbeschermingswet in werking getreden. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen. In 1998 is de Natuurbeschermingswet gewijzigd en sindsdien alleen gericht op gebiedsbescherming. De eerdere wet voldeed niet meer aan de internationale verdragen en Europese verordeningen stellen.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 opnieuw gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt. Op grond van de Natuurbeschermingswet worden drie typen gebieden aangewezen:

1. Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden)
2. Beschermde Natuurmonumenten en
3. Wetlands volgens het verdrag van Ramsar

Het merendeel van de gebieden uit de Natuurbeschermingswet maakt deel uit van de ecologische hoofdstructuur.

Natura 2000 is een Europees netwerk van waardevolle, te beschermen natuurgebieden die zijn aangewezen onder de Vogel- en/of Habitatrichtlijn. Doel is de achteruitgang van de biodiversiteit een halt toe te roepen. Nederland kent 162 voorlopig begrensde Natura 2000-gebieden. Deze worden momenteel aangewezen door de minister van LNV. Voor elk gebied wordt vastgesteld welke flora- en faunadoelen of –soorten in een gebied behouden moeten blijven of ontwikkeld moeten worden. Voor deze gebieden moet een 6 jaar geldend beheerplan gemaakt worden

waarin staat welke maatregelen er in die periode genomen moeten worden om de doelen te behalen. Ook geeft het beheerplan aan welke huidige activiteiten in en rondom het gebied ('bestaand gebruik') zonder meer kunnen worden voortgezet, omdat deze niet schadelijk zijn voor de doelen.

De Natura 2000-beheerplannen zijn op dit moment nog niet gereed. Omwille van de compleetheid en tijdsdruk is toetsings van het natuurbeheerplan aan de Natura 2000-doelen uitgesteld tot 2010.

2.1.3 Agenda Vitaal Platteland en ILG

Het rijk heeft zijn beleid voor het landelijk gebied vastgelegd in één integraal beleidskader Agenda voor een Vitaal Platteland (AVP). De AVP bevat de visie op een leefbaar, vitaal en duurzaam platteland met opgaven voor economische, ecologische en sociaal-culturele aspecten van het platteland. De beleidsopgaven die hieruit voortvloeien staan in het Meerjarenprogramma Vitaal Platteland (MJP), een uitvoeringsprogramma voor de uitvoering van de nationale doelen. Met het uitbrengen van deze agenda met bijbehorend meerjarenprogramma wordt minder beleid en meer samenhang en uitvoering op gebiedsniveau beoogd. De rol van de provincies is daarbij versterkt.

Sinds 1 januari 2007 is het Investeringsbudget Landelijke Gebied (ILG) van kracht. Voor elk nieuw idee om het platteland vitaal te houden opnieuw subsidie aanvragen bij het Rijk is sinds de invoering van ILG niet meer nodig. Een flink aantal subsidieregelingen is in één klap vervangen. In plaats daarvan is er één budget, het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Alle gebiedsgerichte rijksdoelen uit het Meerjarenprogramma Vitaal Platteland worden via het ILG uitgevoerd. In het ILG zijn financiële middelen voor natuur (waaronder de ecologische hoofdstructuur), recreatie (onder meer recreatie om de stad), landschap, landbouw, milieu (bodemsanering), en de reconstructie van zandgebieden. In het kader van ILG wordt het huidige Programma Beheer (voorloper van het nieuwe subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer) onder verantwoordelijkheid van de provincies uitgevoerd. De benadering van de ILG is op gebiedsgerichte samenhang van een brede inzet van acties gericht met mogelijkheden voor maatwerk, dit komt ook in het nieuwe subsidiestelsel terug.

2.2 Provinciaal beleid

Het provinciale beleid is gericht op het bevorderen en in stand houden van natuurwaarden en van landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Gestreefd wordt naar een toename van de oppervlakte en naar een verbetering van de kwaliteit van natuur en landschap. Hierbij gaat het zowel over natuur in natuurgebieden, als om het stimuleren van natuurwaarden daar buiten.

Het doel van dit natuurbeheerplan is het versterken van natuur, bos en landschap in de provincie Gelderland. Dit plan geeft voor zover mogelijk voor de gehele provincie aan welke natuur-, bos- en landschapsdoelen Gedeputeerde Staten willen realiseren met de inzet van de nieuwe Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL).

De subsidieregeling vormt niet het enige instrument om natuur- en landschapsdoelen te realiseren. Ook landinrichtingsprojecten en Gemeentelijke Projecten Landschapsbeheer leveren een belangrijke bijdrage. Vanuit publiekprivate samenwerkingsovereenkomsten kan ook een bijdrage worden verwacht. Maar het gaat niet alleen om het regelen van inrichting en beheer. Het is ook essentieel dat natuur- en landschapswaarden goed beschermd worden en dat de juiste omstandigheden voor de natuur tot stand komen. Het ruimtelijk, milieu- en waterbeleid draagt daar zorg voor.

De uitwerking van de landelijke EHS naar de provinciale EHS en de daarbij behorende kernkwaliteiten en omgevingscondities staat opgenomen in 'Uitwerking Streekplan Gelderland 2005' van 16 mei 2006 en geeft hierbij de juiste handvatten.

3 Kernkwaliteiten en ontwikkelingsopgaven

Het natuurbeleid in Gelderland is gericht op de instandhouding en het herstel van een zo natuurlijk mogelijke verscheidenheid van in het wild levende plant- en diersoorten. Voor het bereiken van deze doelstelling kent het Gelderse natuurbeleid twee benaderingen: een ecosysteemgerichte benadering en een soortgerichte benadering.

De ecosysteemgerichte benadering richt zich op de realisatie van een samenhangend netwerk van natuurgebieden: de Ecologische Hoofdstructuur. Bij de soortgerichte benadering gaat het om bedreigde soorten die zowel binnen als buiten de Gelderse EHS voorkomen.

Het functioneren van de EHS en daarmee het voorkomen en voortbestaan van plant- en diersoorten hangt ook samen met specifieke omgevingsomstandigheden. Op dit moment zijn voor veel bedreigde planten en dieren deze omstandigheden minder of zelfs niet meer geschikt. Dit heeft te maken met veranderingen in de waterhuishouding, milieumcondities en de samenhang binnen en tussen natuurgebieden.

Op 16 mei 2006 heeft Gedeputeerde Staten van Gelderland het 'Uitwerking streekplan Gelderland 2005, kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse ecologische hoofdstructuur' vastgesteld. Hierin staat beschreven wat de landschappelijke samenhang van een gebied is en hoe deze van belang is voor de kernkwaliteiten en omgevingscondities. Bij elke kernkwaliteit en omgevingsconditie horen ontwikkelingsopgaven. Deze vormen de inhoudelijke basis bij het meedenken en meepraten door de provincie bij de planvorming en zijn richtinggevend bij compensatie- en salderingsvraagstukken.

De in de uitwerking beschreven gebieden betreffen:

1. De Veluwe
2. De IJsselvallei
3. De Gelderse Vallei
4. De Randmeerkust
5. Het Rivierengebied
6. Oost-Gelderland

De uitwerking van het streekplan Gelderland 2005 is te vinden op de website www.gelderland.nl.

4 Subsidieverordening Natuur- en landschapsbeheer Gelderland 2009

Voor het beheer van natuur, agrarische natuur en landschapselementen kunnen beheerders in aanmerking komen voor een subsidie. Deze subsidie wordt geregeld in de 'Subsidieverordening Natuur en Landschapsbeheer Gelderland 2009' (SNL) die op 15 april 2009 door Provinciale Staten van provincie Gelderland is vastgesteld. Dit stelsel vervangt per 1 januari 2010 de provinciale Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer Gelderland 2008 (PSAN) en op een later door GS te bepalen tijdstip de Subsidieregeling Natuurbeheer Gelderland 2008. Het nieuwe subsidiestelsel gaat uit van een eenvoudige manier van aanvragen, zo weinig mogelijk regels, vertrouwen in de beheerder en minimale administratieve lasten. De Dienst Regelingen (DR) en de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Algemene Inspectiedienst (AID) zijn belast met de uitvoering van de regeling.

De tekst van de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Gelderland 2009 is terug te vinden op de website www.gelderland.nl. Ook kunt u uitleg over het stelsel vinden op www.natuurbeheersubsidie.nl, kan men te weten komen wie voor subsidie in aanmerking komt en hoe de subsidie moet worden aangevraagd. Dit wordt tevens in paragraaf 4.1 kort uitgelegd. Ook is in deze paragraaf te vinden wat de veranderingen zijn tussen de oude natuurgebiedsplannen en het nieuwe natuurbeheerplan.

4.1 De nieuwe Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Gelderland 2009

4.1.1 Wat is er veranderd?

Het wordt eenvoudiger

Het aanvragen van de subsidie gaat vanaf 2010 via internet. Voordeel van het digitale aanvragen is dat de aanvraag sneller kan worden ingevuld en er minder kans op fouten bestaat. Dit, omdat basisgegevens voor iedereen hetzelfde zijn.

Daarnaast moesten in het Programma Beheer bepaalde natuurresultaten behaald worden. Deze verplichting komt niet meer voor in de SNL. Vanaf nu wordt het daadwerkelijk uitgevoerd beheer beoordeeld, oftewel de genomen beheermaatregelen.

De provincie maakt een natuurbeheerplan

Nieuw is dat de provincie bepaalt in welke natuurgebieden (agrarisch) natuurbeheer gesubsidieerd wordt. Deze natuurgebieden staan vermeld in dit natuurbeheerplan. Zoals ook in § 1.3 is toegelicht is in dit natuurbeheerplan nog niet de gebieden met ongewijzigd natuurbeheer aangegeven. Hiervoor is het huidige gebiedsplan nog leidend. De provincie blijft de gewenste natuur bepalen. De basis voor het natuurbeheerplan is de Index Natuur en Landschap; een landelijke natuurtafel welke verder wordt uitgelegd in § 4.2.

Collectieve beheerplannen en de gebiedscoördinator

Als gewenst wordt agrarisch natuurbeheer uit te voeren, maar men niet over voldoende oppervlakte beschikt om te kunnen voldoen aan de eisen van collectief beheer, komt de gebiedscoördinator om de hoek kijken. De gebiedscoördinator zorgt ervoor dat de provinciale doelstellingen voor collectief agrarisch natuurbeheer worden gehaald. De coördinator kent het gebied en is daardoor niet alleen een tussenpersoon voor de provincie en de doelgroep (de beheerders), maar heeft ook een belangrijke adviesrol voor provincie en beheerders en adviseert bijvoorbeeld over de haalbaarheid van doelstellingen. Hij heeft regelmatig overleg met de provincie over de voortgang van het beheer. De provincie kan zo een beeld krijgen of de doelstellingen worden gehaald en welke middelen daarvoor worden ingezet. Een agrarische natuurvereniging kan bijvoorbeeld de functie van gebiedscoördinator vervullen.

De gebiedscoördinator heeft een eigen werkgebied. Hij vraagt de agrarische ondernemers in zijn werkgebied of zij willen deelnemen aan het collectief beheer en voor welke beheereenheden, beheerpakketten en oppervlakte. De gebiedscoördinator maakt hierna een collectief gebiedsplan

met daarin een zogenaamde mozaïekkaart. Hierop staan de beheereenheden, pakketten en oppervlakten. De gebiedscoördinator legt dit collectieve beheerplan en de mozaïekkaart ter goedkeuring voor aan de provincie. De provincie beoordeelt of het collectieve beheerplan aansluit bij de doelstellingen uit het natuurbeheerplan. Is dit het geval, dan keurt zij het collectief beheerplan goed.

Zodra de aanvraagperiode begint, kunnen de ondernemers uit het collectief hun aanvragen zelf insturen. De gebiedscoördinator begeleidt ook het indienen van deze aanvragen. De coördinator verzamelt de individuele aanvragen en controleert of ze in overeenstemming zijn met het collectieve beheerplan en de mozaïekkaart. Daarna stuurt de coördinator alle aanvragen van het collectief naar Dienst Regelingen. Dienst Regelingen beslist namens de provincie over de aanvragen.

4.1.2 Werking van de nieuwe subsidieverordening

Natuurbeheer

De subsidie voor natuurbeheer is er voor terreinbeherende organisaties (TBO's) en particuliere terreinbeheerders. Dienst Regelingen (DR) en Dienst Landelijk Gebied (DLG) voeren de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL) uit.

- *Terreinbeherende organisaties*
Terreinbeherende organisaties zijn stichtingen en verenigingen, die professioneel natuurbeheer als hoofddoel hebben: Natuurmonumenten, de Provinciale Landschappen en Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer kan subsidie voor SNL aanvragen als het om het vaststellen van natuurdoelen en de financiering van kwaliteitsimpulsen, zoals inrichtingsprojecten, gaat.
- *Natuurbeheerders die geen TBO zijn*
Particulieren, stichtingen en gemeenten die natuurterreinen beheren, maken vaak gebruik van de diensten van koepelorganisaties. Dit zijn bijvoorbeeld de Unie van Bosgroepen, de Federatie Particulier Grondbezit en de Stichting Beheer Natuur en landschap. Deze organisaties ondersteunen hun leden bijvoorbeeld door het doen van subsidieaanvragen. Onder natuurbeheerders die geen TBO zijn, vallen ook organisaties die grotere oppervlakten natuurterrein beheren en zelf personeel in dienst hebben.

Nb. Subsidie voor natuurbeheer is in 2010 nog niet mogelijk via de Subsidieregeling Natuur en Landschapsbeheer. Hiervoor blijft de huidige regeling in stand.

Via de ambitiekaart is te zien waar uitbreiding of verbetering gewenst is. Hiervoor zijn de subsidies voor inrichting en kwaliteitsverbetering aan te vragen, welke eenmalig zijn en lopen via de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Gelderland 2009. Voor functieverandering van landbouwgrond naar natuurgrond kan ook subsidie aangevraagd worden. De betreffende gronden waar dit mogelijk is, zijn op de beheertypenkaart aangegeven als type N00.01 (zie ook § 4.3).

Agrarisch natuurbeheer

De subsidie voor (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer is er voor natuurbeheerders zoals de provinciale Landschappen en particuliere natuurbeheerders. Dienst Regelingen (DR) en Dienst Landelijk Gebied (DLG) voeren de SNL uit. Er kan voor gekozen worden om het agrarisch natuurbeheer individueel uit te voeren, maar dit kan ook in een collectief. Hiervoor zijn dan de collectieve beheerplannen. Informatie over hoe en wanneer deze collectieve beheerplannen kunnen worden opgesteld, is te vinden op www.natuurbeheersubsidie.nl.

Voor het agrarisch natuurbeheer wordt in dit natuurbeheerplan aangegeven in welke gebieden beheerpakketten kunnen worden afgesloten voor weidevogelbeheer, akkervogelbeheer, ganzenbeheer, botanisch beheer van graslanden en botanisch beheer op akkers. De gebieden en soorten pakketten zijn vergelijkbaar met het oude Programma Beheer.

Er dient altijd aanvraag te worden gedaan voor één of meer agrarische beheerpakketten of beheerpakketten voor landschap. Als grond is begrensd op het niveau van een beheertype, kan er gekozen worden voor één van de beheerpakketten die deel uitmaken van dat beheertype. Op

de beheertypenkaart (zie ook § 4.3) staat in welke gebieden beheerpakketten kunnen worden afgesloten.

Er mag maar één subsidiepakket per perceel afgesloten worden. Een uitzondering hierop zijn de ganzenpakketten. Deze mogen overlappen met pakketten voor weide- en akkervogelbeheer. Dit kan echter pas als die mogelijkheid is opengesteld in dit natuurbeheerplan voor het betreffende gebied.

In Gelderland zijn door aanpassingen in de begrenzing van het Gebiedsplan natuur en landschap een aantal overeenkomsten voor agrarisch natuurbeheer buiten de begrenzing komen te liggen. Vaak heeft het agrarisch natuurbeheer op deze percelen zichtbaar effect gehad. In dat geval willen we de investering van het beheer niet zomaar opgeven. Geadviseerd wordt om voor deze lopende overeenkomsten gewoon een vervolgvraag in te dienen. Wij zullen dan een advies van DLG inwinnen. Wanneer DLG constateert dat de percelen zichtbaar verschaald zijn en natuurwaarde vertegenwoordigen kunnen de overeenkomsten op deze percelen worden voortgezet.

4.1.3 Subsidie aanvragen

De SNL gaat op 15 november 2009 open. Bij de SNL is de begindatum van de subsidie altijd 1 januari. Het subsidiejaar is dus een kalenderjaar.

Nieuw is dat er digitaal aanvraag kan worden gedaan. Het beheertype en de daaraan gekoppelde beheervergoeding staan vast. Het aangeven van het perceel waarvoor subsidie gewenst is, is dus voldoende.

4.2 Algemene kaders van het natuurbeheerplan

4.2.1 Index Natuur en Landschap

De basis voor het natuurbeheerplan vormt de Index Natuur en Landschap. Dit is een nieuwe, uniforme en sterk vereenvoudigde "natuurtaal" die in gemeenschappelijk overleg tussen beheerders en de overheid (Interprovinciaal Overleg en het ministerie van LNV) tot stand is gekomen.

De Index Natuur en Landschap bestaat uit de onderdelen natuur, agrarische natuur en landschapselementen. In de Index worden verder drie niveaus onderscheiden: *doelen* voor de sturing op natuur en natuurkwaliteit, *beheertypen* voor de begrenzing op kaart en de subsidieverlening en *beheervoorschriften*, in de vorm van beheerpakketten, als instrument om de doelen te bereiken.

De *doelen* zijn bedoeld als sturingsinstrument op landelijk niveau en worden gebruikt om afspraken tussen rijk en provincies te maken over het natuur- en landschapsbeheer in de ILG-bestuursovereenkomsten en voor de rapportages van de minister aan de Tweede Kamer, van de provincies aan LNV en van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten. De verscheidenheid in beheer binnen elk van deze doelen is groot, waardoor deze niet geschikt zijn om afspraken met beheerders te maken over het uit te voeren beheer.

De *beheertypen* zijn geschikt voor de aansturing van het beheer en vormen de basis voor afspraken over doelen en middelen tussen provincie en beheerder enerzijds en financiële afspraken tussen rijk en Staatsbosbeheer anderzijds.

Voor de verwezenlijking van de gestelde doelen zijn per beheertype *beheervoorschriften* geformuleerd. Voor een natuurbeheerder geldt een algemene beheerverplichting en voor een agrarische natuurbeheerder worden concrete beheermaatregelen voorgeschreven in beheerpakketten.

De Index Natuur en Landschap is daarmee het instrument voor de sturing van natuurdoelen door de overheid, voor de financiering van het natuur- en landschapsbeheer en voor monitoring. De index is daarnaast van groot belang voor een goede afstemming tussen beheerders onderling en tussen beheerders en overheden.

4.2.2 Beheer en kwaliteitsimpulsen

In het Subsidiestelsel voor Natuur en Landschapsbeheer wordt een onderscheid gemaakt tussen financiering van het beheer van de bestaande natuur en eenmalige investeringen ter verbetering van de natuurkwaliteit (kwaliteitsimpulsen). Dit is weerspiegeld in de twee subsidieregelingen. Ook in dit natuurbeheerplan komt die tweedeling tot uiting in hoofdstuk 5. De reden is dat de afspraken over de natuur in de ILG-bestuursovereenkomsten tussen rijk en provincies in het verleden vooral waren gericht op de kwantitatieve opgaven (hoeveel hectares nieuwe natuur wordt er gerealiseerd). Rijk en provincies gaan echter ook afspraken maken over de kwalitatieve opgaven voor de natuur (hoe goed staat de natuur ervoor). Het onderscheid tussen beheer en kwaliteitsimpulsen wordt gemaakt op basis van een analyse tussen verschillen in de actuele en de gewenste situatie (ambitie) van een gebied. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de beheertypen in de Index Natuur en Landschap.

4.2.3 Kaarten

In dit natuurbeheerplan zijn de beheertypen vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart. Deze kaarten vormen de kern van het natuurbeheerplan. De beheertypenkaart (§ 4.3) geeft de huidige situatie weer en is de basis voor beheersubsidies. De ambitiekaart (hoofdstuk 5) geeft de toekomstige gewenste situatie weer en daarmee de natuurdoelen op termijn. Het is ook de basis voor de kwaliteitsimpuls: verschillen tussen de beheertypenkaart en de ambitiekaart geven weer waar de kwaliteit van de natuur verbeterd kan worden. Aan de kaarten ligt het informatiemodel natuurbeheer (IMNaB) ten grondslag. Dit is een uniforme geodatabase (gegevensbestand met geografische gegevens) waarin gegevens worden opgeslagen en die door alle provincies, de uitvoeringsinstanties en beheerders gebruikt worden. Hierdoor vindt er een eenvoudige en snelle gegevensuitwisseling plaats en kunnen op eenvoudige wijze de subsidies worden toegekend.

4.3 Beheertypenkaart

Op de beheertypenkaart zijn alle bestaande en nog te ontwikkelen natuur en alle agrarische natuur begrensd en getypeerd volgens de Index Natuur en Landschap, zoals deze in de subsidieperiode (zoals vastgelegd in de subsidieregeling) dient te worden beheerd. Deze kaart is de basis voor de beoordeling, voorafgaand aan de toekenning van de beheersubsidie: de kaart geeft aan voor welk beheertype op een bepaalde locatie een beheerder subsidie kan aanvragen. Met de beheertypenkaart stimuleert de provincie de instandhouding van de op die kaart aangegeven beheertypen. Op de ambitiekaart (zie hoofdstuk 5) kunnen hogere of andere doelen staan vermeld dan op de beheertypenkaart. Op enig moment kan het beheertype van de ambitiekaart wel worden bereikt. De beheertypenkaart zal daarom periodiek worden aangepast en geactualiseerd en uiteindelijk steeds dichterbij de gewenste eindsituatie komen zoals opgenomen in de ambitiekaart.

4.3.1 Natuurbeheer

Voor natuurbeheer wordt volgend jaar op de beheertypenkaart aangegeven welke gebieden voor subsidie in aanmerking komen en voor welk beheertype op de betreffende gebieden subsidie kan worden verstrekt. Dit jaar is er echter nog geen beheertypenkaart voor natuurbeheer omdat de regeling voor het onderdeel natuurbeheer nog niet wordt opengesteld. De huidige regeling blijft voor het onderdeel natuurbeheer ongewijzigd.

4.3.2 Agrarisch natuurbeheer

Voor agrarisch natuurbeheer staat op de beheertypenkaart aangegeven welke gebieden voor subsidie in aanmerking komen (zie hiervoor www.gelderland.nl/natuurbeheerplan). Bij elk van deze agrarische beheertypen horen meerdere agrarische beheerpakketten (zie Index Natuur en Landschap).

Per gebied van een beheertype wordt aangegeven welke beheerpakketten zijn opengesteld. Voor dynamisch beheer kunnen collectieve beheerplannen zijn vereist. De provincie geeft bij het

botanische beheer aan welke pakketten in welk gebied van toepassing zijn. Bij het dynamische beheer worden eerst collectieve beheerplannen opgesteld.

Het is mogelijk dat binnen de contouren niet alle beheerpakketten zijn opengesteld en collectieve beheerplannen zijn vereist. In bijlage II staat een overzicht van de contouren per beheertype en tevens welke pakketten binnen de contouren mogelijk zijn. De voorwaarden voor collectief beheer staan in § 4.4.

4.3.3 Landschapselementen

Voor subsidies agrarisch landschapsbeheer is aangegeven binnen welke gebieden voor welke landschapsbeheertypen subsidies landschapsbeheer kunnen worden verstrekt. Als voor landschapselementen subsidie wordt aangevraagd, en het dus bekend is waar deze zijn gelegen, zullen deze tevens op elementniveau op kaart worden aangegeven als de subsidie beschikbaar is. Bij landschap is het dus mogelijk dat in één gebied zowel subsidie kan worden aangevraagd voor elementen die op de kaart concreet zijn aangegeven, als voor elementen die binnen de zoekgebieden op de kaart ontbreken.

DLG toetst een aanvraag voor de aanleg van nieuwe landschapselementen op karakteristiek en doelmatigheid. Een landschapselement is karakteristiek voor het landschap wanneer dat vanuit cultuurhistorisch oogpunt onderdeel uitmaakt van dat landschap in dat specifieke gebied. Bij twijfel is het aan de aanvrager om aan te tonen dat zijn aanvraag een karakteristiek landschapselement betreft, door in de onmiddellijke omgeving van zijn aanvraag drie situaties aan te dragen (buiten situaties die de aanvrager zelf in beheer en/of eigendom heeft) waar het door hem aangevraagde element historisch voorkomt.

Bestaande landschapselementen binnen de zoekgebieden komen in aanmerking voor onderhoudssubsidie van die elementen, mits aan de voorwaarden van de regeling wordt voldaan. Ze moeten bijvoorbeeld op de lijst van subsidiabele landschapselementen staan van het betreffende zoekgebied (zie bijlage III). Voor nieuw aan te leggen elementen geldt tevens de landschapszoekgebiedenkaart.

Gelderland ontwikkelt op dit moment ook een subsidiestelsel voor groenblauwe diensten. Dat zijn diensten op het gebied van landschapsbeheer. Ze lijken sterk op de landschapsbeheersubsidies uit dit beheerplan. Het is de bedoeling dat gemeenten, bijvoorbeeld op basis van hun landschapsontwikkelingsplan aangeven waar zij het landschap willen versterken. De provincie wil de rijks- en provinciale middelen voor landschapsbeheer dan bundelen met middelen van gemeenten, waterschappen en andere partijen in regionale fondsen. Per saldo komt er dan meer geld beschikbaar voor landschapsbeheer. De provincie probeert de gevolgen voor de wijze van aanvragen van de subsidie beperkt te houden.

4.4 Collectief beheer

In dit natuurbeheerplan staan via een contour 26 gebieden aangewezen met het beheertype weidevogelgebied. In een weidevogelgebied is onderlinge afstemming en samenwerking tussen beheerders noodzakelijk om de effectiviteit van beheermaatregelen te verhogen. Daarom wordt voor elk weidevogelgebied een collectief beheerplan vereist om in aanmerking te komen voor subsidie. Voor andere beheervormen, zoals landschap en ganzenfoerageergebieden, geldt deze voorwaarde niet. Subsidie aanvragen kan zowel op individuele basis als op basis van een collectief beheerplan.

Het collectief beheerplan wordt opgesteld door betrokken beheerders in het gebied, waarbij een van deze betrokken beheerders optreedt als coördinator.

De provincie gaat –na overleg in het gebied- aangeven welke instantie optreedt als gebiedscoördinator. Dat zal in veel gevallen een agrarische natuurvereniging zijn, maar ook andere gecertificeerde collectieven en organisaties, die een vergelijkbare rol spelen, kunnen die taak op zich nemen. Zo valt te denken aan een terreinbeherende organisatie met een natuurterrein als kerngebied voor weidevogels of een koepelorganisatie agrarisch natuurbeheer. In het uiterste geval, als andere mogelijkheden niet voorhanden zijn, kan een provinciaal ambtenaar optreden als gebiedscoördinator.

Subsidie voor samenwerking

De werkzaamheden van de coördinator kunnen worden gesubsidieerd. De hoogte van de subsidie is gekoppeld aan de aard van de beschreven en uitgevoerde activiteiten in het kader van een (maximaal) 6-jarig programma.

Voor de verdere professionalisering van de agrarische natuurverenigingen (gecertificeerd of niet) bestaat de mogelijkheid subsidie aan te vragen voor organisatiekosten. Ook hiervoor is een (maximaal) 6-jarig werkprogramma de basis voor de subsidieverlening. De subsidie wordt verstrekt voor de organisatie van activiteiten in het gebied gericht op:

1. kennisbevordering, professionalisering en ecologische en/of landschappelijke sturing (toezicht);
2. draagvlak, promotie en samenwerking (intern en extern)
3. werving, aanvraagbegeleiding en administratie;
4. kwaliteitsborging (certificering), monitoring en rapportage.

Eisen collectief beheerplan

Volgens de Subsidieregeling natuur- en landschapsbeheer moet de aanvraag tot vaststelling van het collectief beheerplan uiterlijk drie maanden voorafgaand aan een beheerjaar ter goedkeuring bij Gedeputeerde Staten worden ingediend.

Hieronder staan de eisen die wij aan een collectief beheerplan stellen. Deze eisen vormen tevens de criteria waaraan het beheerplan wordt getoetst.

- Belangrijk onderdeel van het collectief beheerplan is een digitale topografische kaart (mozaïekkaart) waarop is aangegeven op welke percelen de deelnemende landbouwers welke agrarische beheerpakketten of onderdelen daarvan wensen uit te voeren
- In het collectief beheerplan wordt aangegeven welke doelsoorten worden nagestreefd met daarbij de gewenste populatiegroottes aan het begin, halverwege en aan het eind van de looptijd van het plan.
- Een collectief beheerplan omvat tevens een beschrijving en plaatsaanduiding van het beheer uitgevoerd door ontvangers van de subsidie natuurbeheer, voor zover dit beheer samenhangt met en relevant is voor het doel van het collectieve beheerplan.
- Overige onderwerpen die in het collectief beheerplan aan de orde moeten komen zijn: predatiebeheer (in geval van een weidevogels), monitoring, kwaliteitsborging, organisatievorm en taakverdeling tussen beheerders;
- Als onderdeel van het collectief beheerplan voegt de gebiedscoördinator een advies met betrekking tot de kwaliteit van het collectief beheerplan toe;
- Het collectief beheerplan moet worden ondertekend door alle deelnemende landbouwers en de gebiedscoördinator.

Het kan nodig zijn het collectief beheerplan en/of het mozaïekkaart aan te passen als gevolg van roulerend beheer, wijzigend pakket, uitbreidingsaanvragen, nieuwe aanvragen e.d.

Aan een wijziging van een vastgesteld collectief beheerplan stellen wij de volgende eisen:

- een digitale topografische kaart waarop is aangegeven op welke gewijzigde percelen de deelnemende landbouwers welke gewijzigde agrarische beheerpakketten of onderdelen daarvan wensen uit te voeren;
- een wijziging is ondertekend door alle landbouwers die hun beheer willen wijzigen en de gebiedscoördinator
- als onderdeel van de wijziging voegt de gebiedscoördinator een advies toe met betrekking tot de kwaliteit van het collectief beheerplan in relatie tot de verzochte wijzigingen in beheer.

Doelen collectief weidevogelplan

Weidevogels zijn gebaat bij variatie in beheer. Daarom staat in een collectief beheerplan aangegeven op welke wijze vorm wordt gegeven aan dit zogenoemde mozaïekbeheer. Een belangrijk aspect in dit mozaïekbeheer is het oppervlakte laat gemaaide percelen en het deel dat hiervan bestaat uit kruidenrijk grasland, ook wel kuikenland genoemd. In dit deel van het weidevogelgebied kunnen de nesten ongestoord uitkomen en de kuikens opgroeien vanwege de schuilmogelijkheden en het voedselaanbod. In gebieden waar de doelen gericht zijn op grutto

en/of tureluur en/of wulp geldt een minimumeis aan oppervlakte kuikenland gekoppeld aan de gewenste gruttodichtheid.

In bijlage IV wordt per weidevogelgebied aangegeven wat de huidige gruttodichtheid is en welke doelen we nastreven. Daarnaast staat in de bijlage ook het aantal hectares (kruidenrijk) kuikenlandbeheer dat nodig is om de gewenste gruttodichtheid te behalen. Dit aantal hectares is tevens de grens voor het aantal hectares waarvoor in betreffend weidevogelgebied een beschikking kan worden afgegeven.

Het oppervlak kuikenland kan deels flexibel worden ingezet; minimaal 60% van het oppervlak kuikenland is vast beheer, dat wil zeggen gedurende de gehele beschikkingsperiode. Maximaal 20 % is 1-jaarsbeheer en wordt jaarlijks aangevraagd in de winterperiode voor het seizoen dat daarop volgt op basis van inzichten van het afgelopen weidevogelseizoen. Maximaal 20 % kan worden ingezet gedurende het seizoen op basis van acute ecologische noodzaak, bijvoorbeeld de aanwezigheid van een broedende kwartelkoning.

In enkele Gelderse weidevogelgebieden komt de kwartelkoning voor. De kwartelkoning is een van de doelsoorten in de Natura 2000 gebieden in de uiterwaarden. De kwartelkoning broedt laat in het seizoen en heeft om die reden een weidevogelgrasland nodig met een rustperiode van 1 april tot 1 augustus. In de weidevogelgebieden waar ook de kwartelkoning voorkomt kan op basis van last-minute beheer maximaal 20 % van het te beheren oppervlakte worden ingezet voor zeer laat maaien (tot 1 augustus).

4.5 Ganzenfoerageergebieden

In 2003 is het Beleidskader Faunabeheer van kracht geworden. In het Beleidskader Faunabeheer zijn gezamenlijke afspraken gemaakt en vastgelegd door het ministerie van LNV, de provincies en de organisaties IPO, LTO, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, KNJV en Vogelbescherming Nederland om enkele problemen met de overwinterende ganzen op te lossen. De doelstelling van het Beleidskader Faunabeheer is tweeledig:

1. de bescherming van overwinterende ganzen en smienten;
2. het beperken van de omvang en toename van schade door ganzen en smienten.

In het Beleidskader Faunabeheer heeft de Minister van LNV besloten om in totaal 80.000 hectaren in Nederland als foerageergebied aan te wijzen voor de opvang van overwinterende ganzen en smienten. De provincie heeft als taak om de foerageergebieden aan te wijzen en te begrenzen. In deze gebieden kunnen ganzen en smienten in de wintermaanden ongestoord foerageren, zonder verjaagd te worden. Jacht en schadebestrijding op andere soorten dan de overwinterende ganzen en smienten mag binnen de foerageergebieden plaatsvinden onder de voorwaarden zoals die zijn vastgelegd in dit Beleidskader. Buiten de foerageergebieden is het mogelijk dat ganzen en smienten op grond van de Flora- en faunawet verjaagd worden om landbouwschade te voorkomen.

Binnen de begrensde foerageergebieden zijn er subsidiemogelijkheden in het kader van de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer. In de regelingstekst en op www.natuurbeheersubsidie.nl wordt de subsidie voor ganzenfoerageergebieden uitgelegd, staat wie voor subsidie in aanmerking komt en hoe de subsidie moet worden aangevraagd.

In dit natuurbeheerplan is de begrenzing van de foerageergebieden opgenomen als beheertype A01.03 (zie hiervoor www.gelderland.nl/natuurbeheerplan). De begrenzing is eerder door Gedeputeerde Staten vastgesteld op 21 oktober 2008 in het Natuurgebiedsplan. Hierbij is het landelijk toebedeeld quotum verdeeld, waarvan 15% bij terreinbeherende instanties. Verdere toedeling van ganzenfoerageergebieden is niet mogelijk. Deze begrenzing is zonder wijziging overgenomen in dit natuurbeheerplan.

4.6 Subsidies probleemgebieden

Natuurlijke omstandigheden, zoals een uitgesproken reliëf, hoge grondwaterpeilen of onregelmatige perceelsvormen, kunnen een beperking vormen voor de landbouw in bepaalde gebieden. Op deze gronden is bewerking moeilijker door de natuurlijke handicaps. Door deze fysieke omstandigheden hebben de agrariërs een concurrentienadeel, immers de productiekosten worden hoger en het rendement lager. Daarom is voor deze gebieden een extra

subsidievorm ingesteld ter compensatie van de natuurlijke handicaps. Voorheen stond deze vergoeding bekend als de zogenaamde 'bergboerenregeling'. De gronden waar deze compensatie van toepassing is worden probleemgebieden genoemd.

Deze subsidiëring voor natuurlijke handicaps wordt deels door de nationale overheid en deels door de Europese Commissie (EC) gefinancierd. Voorwaarde voor het mogen verstrekken van deze subsidie is dat de probleemgebieden waarbinnen de subsidie voor natuurlijke handicaps wordt verstrekt zijn aangemeld en goedgekeurd door de Europese Commissie. Nederland heeft afspraken gemaakt met de Europese Commissie over de criteria waaraan gebieden moeten voldoen die door Nederland aangemerkt worden als probleemgebied.

Voor probleemgebiedensubsidies wordt in het natuurbeheerplan alleen bepaald waar die subsidie kan worden verstrekt. De begrenzing is eerder door Gedeputeerde Staten vastgesteld in 2004 in het Natuurgebiedsplan. Die begrenzing is zonder wijziging overgenomen in dit natuurbeheerplan. Er heeft dus ten opzichte van de eerdere begrenzing geen wijziging plaatsgevonden in dit natuurbeheerplan. In de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Gelderland 2009 en op www.natuurbeheersubsidie.nl worden de subsidies voor probleemgebieden uitgelegd, staat wie voor subsidie in aanmerking komt en hoe de subsidie moet worden aangevraagd.

5 Kwaliteitsimpuls Natuur

Dit hoofdstuk beschrijft de ambitiekaart en welke gebieden voor subsidies uit de Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap in aanmerking komen.

Bij de kwaliteitsimpuls gaat het veelal om een kwantitatieve of kwalitatieve opgave om in een bepaald gebied, onafhankelijk van het type beheerder, de natuurkwaliteit te verbeteren door:

- verwerving van gronden voor natuurontwikkeling;
- (her)inrichting van terreinen;
- functieverandering van landbouwgrond naar natuurgrond;
- herstel van milieu- en watercondities;
- kwaliteitsverbetering van bestaande natuur.

Subsidies voor Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap worden verstrekt op basis van de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Gelderland 2009. De aanvragen worden door de provincie getoetst aan het brede provinciale Meerjarenprogramma Vitaal Platteland (pMJP) en de doelen in dit natuurbeheerplan.

In dit natuurbeheerplan is een ambitiekaart opgenomen. Deze ambitiekaart beschrijft de gewenste eindsituatie van natuurterreinen en agrarische natuurgebieden. De ambitiekaart is een middel om te bepalen welk terrein voor een kwaliteitsimpuls in aanmerking zou moeten komen.

In dit natuurbeheerplan is de ambitiekaart niet in zijn volledigheid opgenomen. Deze zal in het natuurbeheerplan van 2011 wel compleet worden opgenomen. In het volgende natuurbeheerplan zal ook de kwaliteit van de bestaande natuur inzichtelijk worden gemaakt en kan des te beter bepaald worden of een kwaliteitsimpuls gewenst is.

5.1 Ambitiekaart

Daar waar de beheertypenkaart de actuele situatie van een terrein beschrijft, geeft de ambitiekaart de gewenste eindsituatie weer. De begrenzing van de natuurterreinen van de ambitiekaart is in principe identiek aan de beheertypenkaart. Het kan voorkomen dat bepaalde bestaande natuurterreinen (bijvoorbeeld buiten de EHS) niet tot de ambitiekaart behoren maar op de beheertypenkaart wel als subsidiabel zijn opgenomen.

Sommige natuurterreinen op de ambitiekaart hebben hetzelfde beheertype als op de beheertypenkaart is aangeven. Op die terreinen is het natuurdoel al bereikt. Bij andere terreinen is er nog een verschil tussen de actuele situatie en de ambitie. Op die terreinen ligt zogezegd nog een ontwikkelopgave en is er dus vraag naar een kwaliteitsimpuls.

Tabel 1 laat zien hoe kwaliteitsimpuls met behulp van de ambitiekaart bepaald kunnen worden. Indien de ontwikkeling van het natuurterrein naar een kwalitatief hoger beheertype niet via de weg van het reguliere beheer bereikt kan worden, zal een kwaliteitsimpuls in de vorm van een investeringssubsidie aan de orde zijn. De ambitiekaart is dus een middel om de kwaliteitsimpuls van natuurterreinen en agrarische natuurgebieden in beeld te brengen.

Daarnaast is de ambitiekaart de basis voor een aankooptitel voor Bureau Beheer Landbouwgronden (doorlevering naar terreinbeheerder) en voor functieverandering van agrarisch gebruik naar (particulier) natuurbeheer.

	Beheertypenkaart	Ambitiekaart
Investeringsubsidie	15.02 Dennen-, Eiken-, of Beukenbos	07.01 Droge heide
Regulier beheer of Investeringsubsidie	12.02 Kruidenrijk grasland	11.01 Droog schraalland

Tabel 1

De ambitiekaart is zoveel mogelijk op het niveau van beheertypen ingekleurd, net als de beheertypenkaart. Voor nog te ontwikkelen natuurterreinen is het echter niet altijd mogelijk om al een uitspraak te doen over de gewenste beheertypen. In dat geval is het beheertype N00.01 opgenomen (nog om te vormen naar natuur). Soms is er wel bekend welke natuurbeheertypen binnen een terrein moeten worden gerealiseerd, maar kan de exacte ligging pas worden vastgesteld op het moment van inrichting. Voor dat soort terreinen beschrijft de ambitiekaart op deelgebiedniveau een veronderstelde procentuele verdeling van de gewenste beheertypen, of is alleen aangegeven dat het gebied ingericht moet worden.

Bij de totstandkoming van de ambitiekaart is vooral gebruik gemaakt van de provinciale natuurdoelen. In sommige gevallen is aanvullende informatie van terreinbeheerders of anderen gebruikt. Net als de beheertypenkaart is ook de ambitiekaart geen statisch document. Dat wil zeggen dat Gedeputeerde Staten in overleg met de beheerders kunnen besluiten om de ambities van een terrein te wijzigingen of te verfijnen. Dat laatste gebeurt in ieder geval bij natuurontwikkelingsprojecten. Op het moment dat voormalige landbouwgrond daadwerkelijk wordt ingericht en beheerd als natuur, wordt de ambitiekaart (en de beheertypenkaart) geactualiseerd. De ambitiekaart geeft in feite de ontwikkelingsmogelijkheden van natuurterreinen weer.

Ten aanzien van de realisering van de ambities tot omvorming van bos is het van belang dat het maatwerk is waarvoor altijd een toets plaats zal vinden op grond van de boswet die uitsluitend geeft of omvorming werkelijk toegestaan kan worden op de gewenste locatie.

5.2 Kwaliteitsimpuls: investeringssubsidie

Het verschil tussen de ambitiekaart en de beheertypenkaart geeft in de meeste gevallen weer of er gebruik kan worden gemaakt van een investeringssubsidie (kwaliteitsimpuls). Op de beheertypenkaart kan nu bijvoorbeeld bos zijn aangegeven, terwijl op de ambitiekaart heide staat. De investeringssubsidie kan nu worden gebruikt voor de verandering van bos naar heide. Na het toekennen van de subsidie en het uitvoeren van de maatregelen zal de beheertypenkaart en daarmee het natuurbeheerplan moeten worden aangepast zodat er voor heide beheersubsidie kan worden verkregen volgens de SNL. De investeringssubsidie kan gericht zijn op:

- a. maatregelen voor verbetering van de natuurkwaliteit in een bestaand natuurterrein waarbij het beheertype niet verandert;
- b. inrichtingsmaatregelen in een bestaand natuurterrein waarbij van het aanwezige beheertype wordt overgestapt naar het gewenste beheertype;
- c. inrichtingsmaatregelen waarbij landbouwgrond wordt omgevoerd naar natuurterrein;
- d. inrichtingsmaatregelen op landbouwgrond met als doel om nieuwe landschapselementen aan te leggen.

Voor de specifieke voorwaarden met betrekking tot de verlening van een investeringssubsidie wordt verwezen naar de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Gelderland 2009 of naar www.natuurbeheersubsidie.nl.

Op dit moment zijn al wel enkele gebieden bekend waar kwaliteitsimpulsen worden toegepast. Voor een aantal andere gebieden is een kwaliteitsimpuls aan te vragen voor een beperkt aantal hectares. De gebieden worden opgenomen via het indienen van een initiatief.

5.3 Subsidie voor functiewijziging

Voor alle gronden (inclusief ecologische bindingszones) is particulier natuurbeheer mogelijk in de begrensde natuurgebieden. Dit betekent dat het beheer van natuurterreinen door particulieren (of samenwerkingsverbanden van particulieren) mogelijk is. De particulieren zijn en blijven in dat geval eigenaar van de gronden. Landbouwgronden, indien beheertype N00.01 op de beheertypenkaart is weergegeven, worden daarbij definitief omgezet in natuur waarbij de waardevermindering van de grond wordt vergoed. Dit valt onder subsidie functieverandering. Voor deze functieverandering bestaat sinds 2005 een fiscale vrijstelling. Particulier natuurbeheer is een belangrijk middel voor de realisatie van de EHS. Onder Kwaliteitsimpulsen Natuur vallen ook de subsidies voor functiewijziging van landbouwgrond naar natuur. Deze subsidie is erop gericht om particuliere grondeigenaren de mogelijkheid te bieden om landbouwgronden definitief om te vormen tot een natuurterrein. De subsidie voorziet in de compensatie van de waardevermindering van de grond als gevolg van deze omvorming. Subsidie voor functiewijziging is alleen van toepassing in die gebieden die op de Kwaliteitsimpuls kaart staan aangegeven. Zie ook paragraaf 5.1 .

Voor de specifieke voorwaarden met betrekking tot de verlening van een subsidie voor functiewijziging wordt verwezen naar de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Gelderland 2009 of naar www.natuurbeheersubsidie.nl.

5.4 Grondverwerving

De mogelijkheid van grondverwerving door Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) is van toepassing op de gronden zoals weergegeven op de investeringskaart in combinatie met de 1:1 begrenzing EHS nieuwe natuur. BBL heeft een koopplicht binnen de als nieuwe natuur begrensde natuurgebieden indien de gronden worden aangeboden aan BBL. In dat geval dient BBL de grond tegen agrarische waarde te verwerven. Deze plicht om een marktconform bod uit te brengen op gronden welke worden aangeboden, is een verwervingsplicht voor BBL, maar geen plicht voor de grondeigenaar om de grond te koop aan te bieden. Realisatie van nieuwe natuur gebeurt op basis van vrijwilligheid. Buiten de begrensde natuurgebieden kan BBL in het hele plangebied eveneens gronden verwerven (als ruilgrond) voor de realisatie van de natuurgebieden. BBL blijft dus in het gehele plangebied actief op de grondmarkt, ook in gebieden met strategie beheer. BBL levert gronden door aan terreinbeherende organisaties, of aan particulieren.

5.5 Overgangsbeheer

Sommige gronden kunnen op de ambitiekaart zijn begrensd als natuur. Op deze locaties is overgangsbeheer gewenst naar natuurbeheertypen. Dit betekent dat gronden die zijn begrensd als bestaande natuur hier niet voor in aanmerking komen. De gebieden die hier wel voor in aanmerking komen zijn op de beheertypenkaart begrensd met agrarische beheertypen. Op dit moment zullen voor overgangsbeheer alleen bestaande contracten gecontinueerd worden, wanneer deze een bijdrage leveren aan de natuurontwikkeling die ter plaatse wordt nagestreefd, en kunnen er geen nieuwe contracten aangevraagd worden.

6 Subsidiemogelijkheden

In de vorige twee hoofdstukken is aangegeven wélke natuur Gedeputeerde Staten wáár willen realiseren. Welke subsidiemogelijkheden er zijn is afhankelijk van het vastgestelde normbedrag. Deze normbedragen zullen jaarlijks worden bijgesteld en vastgesteld en zijn daarom ook niet in dit natuurbeheerplan opgenomen.

Daarnaast hebben GS de mogelijkheid een subsidieplafond te hanteren, wat betekent dat er over de hele provincie verspreid voor een vastgesteld maximum bedrag aan subsidie kan worden aangevraagd.

Eigendommen van RWS en waterschappen worden uitgesloten van agrarisch natuurbeheer.

Bijlagen

- I Agrarische beheerpakketten
- II Doelen weidevogelbeheer en de benodigde beheerhectares en beheerpakketten
- III Subsidiabele landschapselementen binnen zoekgebieden
- IV Doelen weidevogelbeheer en de benodigde beheerhectares en beheerpakketten
- V Nuttige adressen

Bijlage I: Agrarische beheerpakketten

Beheertype A01.01: Weidevogelgebied

Bij weidevogels gaat de aandacht uit naar de grotere open gebieden. De open kleigebieden en uiterwaarden van het Rivierenland en de IJssel en de open klei- en veengebieden van de Randmeerkust zijn voor Gelderse maatstaven goede weidevogelgebieden. Hier broeden soorten als grutto, tureluur, kwartelkoning, graspieper en veldleeuwerik. Voor de kwartelkoning vormen de Gelderse uiterwaarden het belangrijkste broedgebied in Nederland. De kwartelkoning is ook een van de doelsoorten van de aanwijzing Vogelrichtlijn.

Hoewel de broedpopulaties de afgelopen decennia in heel Gelderland zijn afgenomen, zijn de aantallen in de Randmeerkust niet of nauwelijks achteruit gegaan.

In de weidevogelgebieden streeft de provincie naar duurzame en zo mogelijk groeiende populaties. Weidevogels zijn gebaat bij variatie in het beheer en vooral in het voorjaar hoge grondwaterstanden (plas-dras): laat gemaaide percelen, waar de nesten ongestoord kunnen uitkomen; vroeg gemaaide percelen, waar alweer gewas op staat op het moment dat de late percelen gemaaid worden; beweide percelen met een pollige structuur; ruige randen en overhoeken.

Handhaven van de weidevogelstand zal in de uiterwaarden op de meeste plaatsen niet gemakkelijk zijn. Hier zullen immers grote ingrepen nodig zijn ten behoeve van de veilige afvoer van het rivierwater. De graslanden zullen van karakter veranderen door maaiveldverlaging, aanleg van waterpartijen en verwijderen van zomerkades. Door een extensiever beheer zullen de graslanden deels verruigen. Met name de weidevogels Grutto en Kievit zullen zich hier minder thuis voelen. Tureluur, Graspieper, Veldleeuwerik, Gele kwikstaart, Patrijs en Kwartelkoning en mogelijk de Grauwe gors kunnen van deze veranderingen profiteren. In dit natuurbeheerplan is ervoor gekozen om de goede weidevogelgebieden in de uiterwaarden zo veel mogelijk als open graslandgebied in stand te houden.

De hierna volgende beheerpakketten kunnen alleen worden afgesloten in gebieden die op kaart zijn aangegeven als weidevogelgebied waarvoor een collectief beheerplan moet worden opgesteld. Afhankelijk van de karakteristieken van een gebied worden beheerpakketten opengesteld (zie ook § 4.3).

Beheerpakket A01.01.03: Plas-dras

Deze pakketten dienen om percelen in het voorjaar plasdras te zetten om daarmee weidevogels aan te trekken:

- A01.01.03a De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 april;
- A01.01.03b De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 mei;
- A01.01.03c De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 juni;
- A01.01.03d De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 1 augustus.

Beheerpakket A01.01.01: Weidevogelgrasland met rustperiode

Pakketten met een rustperiode in de nestfase waarin agrarische werkzaamheden niet toegestaan zijn. Deze rustperiode loopt minimaal van 1 april tot 1 juni, maar kan eventueel tot diep in de zomer doorlopen voor bijvoorbeeld soorten als de kwartelkoning:

- A01.01.01a De rustperiode loopt van 1 april tot 1 juni;
- A01.01.01b De rustperiode loopt van 1 april tot 8 juni;
- A01.01.01c De rustperiode loopt van 1 april tot 15 juni;
- A01.01.01d De rustperiode loopt van 1 april tot 22 juni;
- A01.01.01g De rustperiode loopt van 1 april tot 1 augustus.

Beheerpakket A01.01.05: Kruidenrijk weidevogelgrasland

Dit pakket dient om een voedselrijke situatie te creëren voor weidevogelkuikens in de vorm van bloemrijke graslanden die een grote aantrekkingskracht hebben op insecten. Deze percelen kennen een lage bemestingsgraad en een rustperiode

Optioneel:

Toeslag ruige mest: Op de beheereenheid wordt buiten de rustperiode ruige mest uitgereden in een volume van tenminste 10 en maximaal 20 ton per ha.

Beheerpakket A01.01.04: Landbouwgrond met legselbeheer.

Met het pakket legselbeheer kunnen legfels worden beschermd in percelen waar geen aangepast weidevogelbeheer plaatsvindt. Om de uitgekomen jonge weidevogels een goede overlevingskans te bieden, kan dit pakket gecombineerd worden met een toeslag voor kuikenstroken. Via deze stroken kunnen de jonge weidevogels percelen bereiken die voor langere tijd als foerageergebied kunnen dienen. Ook een combinatie die heel geschikt lijkt is legselbeheer met stroken kruidenrijk grasland van enige omvang. Zodat de jonge weidevogels binnen het perceel voedsel kunnen vinden.

A01.01.04a Legselbeheer op grasland;

A01.01.04b Legselbeheer op bouwland.

Optioneel:

Toeslag kuikenstroken: Stroken van minimaal 9 en maximaal 12 meter breed worden tenminste 2 weken later gemaaid dan de rest van het perceel.

Beheerpakket A01.01.02: Weidevogelgrasland met voorweiden

Dit pakket biedt de mogelijkheid tot voorweiden ten behoeve van later vestigende soorten of

opgroeimogelijkheden voor kuikens en heeft een rustperiode die op zijn vroegst op 1 mei start en tot in juni doorloopt. Ook in deze rustperiode zijn agrarische activiteiten niet toegestaan;

A01.01.02b De rustperiode loopt van 8 mei tot 22 juni.

Beheerpakket A01.01.06: Extensief beweid weidevogelgrasland

Dit pakket biedt de mogelijkheid tot extensieve beweiding waarin weidevogels zowel kunnen broeden als foerageren;

De volgende pakketten worden **niet** opengesteld

Beheerpakket A01.01.01: Weidevogelgrasland met rustperiode

A01.01.01e De rustperiode loopt van 1 april tot 1 juli;

A01.01.01f De rustperiode loopt van 1 april tot 15 juli;

Beheerpakket A01.01.02: Weidevogelgrasland met voorweiden

A01.01.02a De rustperiode loopt van 1 mei tot 15 juni

Beheertype A01.02: Akkerfaunagebied

Algemene informatie

Het beheer van akkers ten behoeve van de fauna is jarenlang sterk onderbelicht geweest. Bij de inwerkingtreding van de verplichte braak bleek dat een aantal vogelsoorten hier positief op reageerde en dit tot gevolg had dat wegwijnende populaties versterkt werden. De toename van de Grauwe kiekendief in Groningen en Flevoland is hiervan het meest aansprekende voorbeeld.

Pakkettenstelsel

De pakketten t.b.v. akkerfauna spitsen zich momenteel toe op vogels en hamsters. Voor vogels zijn de pakketten toegeschreven aan broedende akkervogels en overwinterende akkervogels.

Voor broedende akkervogels zijn pakketten ontworpen waarbij stootsgewijs een uitgekend mozaïek in stand wordt gehouden, bestaande uit grassen, granen en kruiden. Door uitgestelde werkzaamheden in de broedperiode en zeer beperkt gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, wordt een aantrekkelijk vestigingsbiotoop gecreëerd.

Wintergasten worden opgevangen op percelen waarbij in de winter een graanmengsel blijft staan. Hierdoor wordt zowel voorzien in dekking voor de vogels als in een betere voedselsituatie.

Voor het goed functioneren van dit beheertype is een mozaïek van akkers noodzakelijk die in een cluster liggen. Het heeft weinig zin om pakketten die onder dit beheertype vallen lukraak open te stellen in de provincie. Samenwerking is dus noodzakelijk. In Gelderland is dit beheerpakket op een drietal plekken opengesteld, te weten Landgoed Mariënwaard, Landgoed Hemmen en De grote gelderse waard.

De volgende pakketten worden vooralsnog opengesteld in het natuurbeheerplan

Beheerpakket A01.02.02: Bouwland met doortrekkende en overwinterende akkervogels

De volgende pakketten worden **niet** opengesteld:

Beheerpakket A01.02.01: Bouwland met broedende akkervogels

- A01.02.01a Jaarlijks dient 20-50% van de beheereenheid opnieuw tussen 1 maart en 15 april worden geploegd en opnieuw ingezaaid met een in het natuurbeheerplan voorgeschreven zaaimengsel
- A01.02.01b Jaarlijks dient 20-50% van de beheereenheid opnieuw tussen 1 maart en 15 april te worden geploegd
- A01.02.01c In het derde of vierde jaar dient de gehele beheereenheid tussen 1 maart en 15 april te worden geploegd en opnieuw ingezaaid met een in het natuurbeheerplan voorgeschreven zaaimengsel.

Beheerpakket A01.02.03: Bouwland voor hamsters

- A01.02.03a Graan luzerne licht
- A01.02.03b Graan luzerne zwaar
- A01.02.03c Graan-luzerne-hakvruchten licht
- A01.02.03d Graan-luzerne-hakvruchten zwaar
- A01.02.03e Opvangstrook

Beheertype A01.03: Ganzenfoerageergebied

Algemene informatie

Nederland herbergt internationaal belangrijke aantallen overwinterende ganzen. Het gaat hierbij om vrijwel alle Europese wilde ganzen, waarbij vooral de aantallen van Kol-, Brand-, Rot- en Kleine rietgans van groot belang zijn. Het aantal doortrekkende en overwinterende ganzen bedraagt inmiddels ruim een miljoen exemplaren, die zich vooral ophouden in Friesland, Zuidwest-Nederland en het (oostelijk) rivierengebied.

In 2004 is een nieuw beleid ingezet om overwinterende ganzen en smienten te concentreren in foerageergebieden. Binnen deze gebieden dienen ganzen en smienten met rust te worden gelaten; grondgebruikers kunnen in deze gebieden een collectief beheerpakket voor overwinterende ganzen afsluiten. Buiten de foerageergebieden dienen ganzen en smienten van schadegevoelige landbouwpercelen te worden verjaagd. In geval van de kolgans, grauwe gans en smient kan daarvoor het geweer gebruikt worden, mits men over een goedgekeurd faunabeheerplan beschikt.

Gelderland heeft in totaal een oppervlak van 8.726 ha. beschikbaar, waarop overeenkomsten kunnen worden afgesloten. Op kaart (zie paragraaf 4.3) staat aangegeven waar Foerageergebieden overwinterende ganzen en smienten zijn gelegen.

De subsidieregeling kent een viertal pakketten, waarvan één voor grasland en drie voor bouwland. Hieronder staan deze pakketten beschreven.

Indien een perceel binnen de 'Foerageergebieden voor overwinterende ganzen en smienten' valt, kan één van de pakketten worden aangevraagd. De pakketten kunnen collectief worden aangevraagd. De agrarische natuurvereniging bij u in de buurt kan u hierover verder informeren.

Pakkettenstelsel

Een groot deel van de ganzen foerageert buiten de ecologische hoofdstructuur op eiwitrijke graslanden die in agrarisch gebruik zijn. Daardoor zorgen deze ganzen voor verlies aan grasproductie wat voor vee bestemd is. Om agrariërs in de gelegenheid te stellen dit productieverlies vergoed te krijgen, zijn de ganzenfoerageerpakketten ontwikkeld. Het stelsel bestaat uit vier pakketten, bestemd voor de opvang van ganzen op grasland en op bouwland. Alle vier de pakketten gaan uit van de volgende uitgangspunten:

- percelen zijn zoveel mogelijk gelegen binnen grote aaneengesloten foerageergebieden;
- in de winterperiode wordt maximale rust geboden;
- op de percelen wordt voedsel aangeboden.

Aanvragers kunnen jaarlijks van beheertypen en locatie wisselen, maar zijn wel verplicht jaarlijks een minimale oppervlakte onder beheer te hebben.

Beheertype A01.03.01: Overwinterende ganzen

Instapvoorwaarden voor het beheertype:

1. De beheereenheid bestaat uit grasland of bouwland;
2. De beheereenheid heeft een oppervlakte van minimaal 0,5 hectare en maakt onderdeel uit van een verzameling beheereenheden binnen één foerageergebied.
3. Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten, uitgezonderd A01.01.01 tot en met A01.01.06, A01.02.01 en A01.02.02.

Beheereisen:

1. Het is niet toegestaan binnen de periode van 1 oktober tot 1 april handelingen te verrichten, of toe te laten, die de foerageerfunctie van het gebied voor ganzen en/of smienten negatief beïnvloeden.
2. Onderhoud van sloten, walkanten en drainagesystemen is toegestaan van 1 oktober tot 1 februari.
3. Overig beheer wordt uitgevoerd op basis van één van de vier onderstaande varianten.

Beheerpakketten:

A01.03.01a Ganzen op grasland.

1. Op 1 november moet een grassnede aanwezig zijn met een voederwaarde van minimaal 500 kVEM/ha.
2. Maaien of bloten om te lang gras te voorkomen is toegestaan van 27 oktober tot 1 november.
3. Beweiding met melkvee is toegestaan tot 15 november, waarbij na 15 november minimaal 500 kVEM/ha beschikbaar moet blijven.
4. Beweiding (uitgezonderd melkvee) is vanaf 1 november tot 1 februari toegestaan met maximaal 0,45 GVE/ha.

A01.03.01b Ganzen op bouwland.

1. Voor 15 november moet één van de gewassen; winterkoolzaad, wintertarwe, wintergerst, Rogge of graszaad zijn ingezaaid.
2. Het gewas onder 1 wordt tot 1 april in stand gehouden.
3. Het is niet toegestaan de beheereenheid te beweiden en/of te maaien.

A01.03.01c Ganzen op vroege groenbemester.

1. Een groenbemester is vóór 1 oktober ingezaaid met één van de gewassen; Italiaans raaigras, Engels raaigras, Snijrogge, of met een mengsel van deze gewassen.
2. De groenbemester wordt tot 1 februari in stand gehouden.
3. Het is niet toegestaan de beheereenheid te beweiden en/of te maaien.

A01.03.01d Ganzen op late groenbemester.

1. Een groenbemester is vóór 1 november ingezaaid met één van de gewassen; Italiaans raaigras, Engels raaigras, Snijrogge, of met een mengsel van deze gewassen.
2. De groenbemester wordt tot 1 april in stand gehouden.
3. Het is niet toegestaan de beheereenheid te beweiden en/of te maaien.

Beheertype A02.01 Botanisch waardevol grasland

Algemene informatie

De botanische kwaliteit van agrarisch beheerde percelen is de laatste tientallen jaren sterk achteruitgegaan. Het gaat hierbij vooral om verlies aan minder kritische soorten zoals de Echte koekoeksbloem, een tot voor kort vrij algemeen voorkomende soort van kruidenrijke graslanden. Toch zijn de laatste jaren ook successen geboekt op percelen met een uitgekiend botanisch beheer. Het nieuwe pakkettenstelsel wil op deze weg verder gaan en bijdragen aan het verhogen van de algemene botanische kwaliteit van zowel percelen als perceelsranden.

In Gelderland ligt de prioriteit enerzijds op het realiseren van de natte tot vochtige, voedselarme tot matig voedselrijke typen, en anderzijds op de droge, matig voedselrijke stroomdalgraslanden in de uiterwaarden. Deze typen zijn rijk aan kruiden, grassen, zeggen en russen. Recente heideontginningen bieden meer kansen voor heischrale graslanden.

Alle nagestreefde botanische graslandtypen worden niet bemest. Om botanisch waardevolle graslanden in stand te houden moeten ze worden gemaaid of beweid. Binnen Agrarisch Natuurbeheer vindt de ontwikkeling plaats door een verschralingsbeheer: maaien en afvoeren.

In Gelderland zijn door aanpassingen in de begrenzing van het Gebiedsplan natuur en landschap een aantal overeenkomsten voor agrarisch natuurbeheer buiten de begrenzing komen te liggen. Vaak heeft het agrarisch natuurbeheer op deze percelen zichtbaar effect gehad. In dat geval willen we de investering van het beheer niet zomaar opgeven. Geadviseerd wordt om voor deze lopende overeenkomsten gewoon een vervolgvraag in te dienen. Wij zullen dan een advies van DLG inwinnen. Wanneer DLG constateert dat de percelen zichtbaar verschraald zijn, natuurwaarden zijn ontwikkeld en/of een directe relatie met andere bestaande natuurgebieden kunnen de overeenkomsten op deze percelen worden voortgezet.

Randenbeheer

Onder randenbeheer vallen kruidenrijke perceelsranden. Zij liggen altijd langs een natuurlijke grens zoals een zandweg, landschapselement, watergang of bos. Randen zijn vooral waardevol voor de fauna, zoals vogels, (kleine) zoogdieren, amfibieën, reptielen en insecten. Deze kruidenrijke perceelsranden zijn in het natuurbeheerplan voornamelijk begrensde ecologische verbindingzones en gebieden waar de provincie het landschap willen versterken voor amfibieën en kleine tot middelgrote zoogdieren. Randen hebben alleen waarde als ze gedurende een groot deel van de dag in de zon liggen. Daarom zijn ze ongewenst aan noordkanten van landschapselementen en bossen. Randen zijn altijd onbemest en onbeweid.

In het beheerpakket randenbeheer (A02.01.03 b) is wel een minimale randbreedte van 2 meter aangegeven, maar geen maximale breedte. Om het maaien en niet beweiden van deze randen mogelijk te maken en te voorkomen dat voor gehele percelen randenbeheer kan worden gesloten is in Gelderland de maximale gemiddelde breedte van de rand 12 meter. Voor percelen met een natuurlijke grens en kleiner dan 0,5 ha kan voor het gehele perceel randenbeheer worden aangevraagd. Kleine perceeltjes tot 1 ha kunnen ook volledig onder randenbeheer met een positief advies van DLG. DLG beoordeelt op basis van perceelsvorm en ligging van het perceel. Dit is met name van belang voor kleine perceeltjes die niet voor de SAN in aanmerking komen ivm de minimale oppervlakte eis en voor bijv. kleine hooilandjes gelegen in het bos. Zonder beheer zouden deze verwaarloosd worden of dicht groeien.

Pakkettenstelsel

Het pakkettenstelsel voor botanisch waardevol grasland bestaat uit een aantal pakketten.

Algemene uitgangspunten zijn:

- geen of beperkt gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen met een rugspuit
- geen bemesting (ook geen bagger);
- over het algemeen beperkte beweidingmogelijkheden.

Met het pakket botanisch weiland wordt een vegetatie ontwikkeld die kenmerkend is voor een minder voedselrijke situatie. Beweiden kan onder condities jaarrond worden toegestaan. Hiermee wordt minder snel verschraald ten opzichte van een situatie met alleen maaien en afvoeren, maar wordt een structuurrijke uitgangssituatie gecreëerd. Vooralsnog stellen we in Gelderland dit beheertype niet open. Op verzoek van de beheerder kan dit pakket lokaal opengesteld worden, als hij kan aantonen dat het betreffende perceel in de voorgaande beheerperiode zichtbaar is verschraald, en in natuurwaarde is toegenomen.

Botanisch hooiland gaat uit van frequent maaien en afvoeren, gecombineerd met nabeweiden in de nazomer en winter. Met dit pakket wordt getracht de voedselrijkdom van het perceel versneld te reduceren, waardoor productiever grassoorten verdwijnen en kruiden meer kans krijgen. In situaties waarin de kruidenrijkdom nog erg laag is, zal er meer gemaaid en afgevoerd moeten

worden dan wanneer er reeds een bloemrijke vegetatie aanwezig is. Het botanisch hooilandpakket is ook beschikbaar in een randenvariant.

Beheerpakket A02.01.01: Botanisch weiland

Dit beheerpakket wordt vooralsnog niet opengesteld. Op verzoek van de beheerder kan dit pakket lokaal opengesteld worden als hij kan aantonen dat het betreffende perceel in de voorgaande beheerperiode zichtbaar is verschraald, en in natuurwaarde is toegenomen

Instapvoorwaarden voor het beheertype:

1. De beheereenheid bestaat uit grasland.
2. De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
3. Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten

Beheereisen:

1. Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is slechts toegestaan voor pleksgewijze handmatige bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
2. De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
3. Standweiden is het gehele jaar toegestaan met max. 2 GVE per hectare. Van 1 oktober tot 1 maart is onbeperkt weiden toegestaan
4. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.

Beheerpakket A02.01.02: Botanisch hooiland

Instapvoorwaarden voor het beheertype:

1. De beheereenheid bestaat uit grasland.
2. De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
3. Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten.

Beheereisen:

1. Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is slechts toegestaan voor pleksgewijze handmatige bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
2. De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
3. Beweiding is uitsluitend toegestaan in de periode van 1 augustus tot 1 maart.
4. Het gewas wordt jaarlijks minimaal éénmaal gemaaid en afgevoerd.
5. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.

Beheerpakket A02.01.03: Botanische weide- of hooilandrand

Instapvoorwaarden voor het beheertype:

1. De beheereenheid bestaat uit grasland.
2. De beheereenheid heeft een minimale (rand)breedte van 2 meter.
3. Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten

Beheereisen:

1. Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is slechts toegestaan voor pleksgewijze handmatige bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
2. De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
3. Het grasland mag niet worden geklepeld, gescheurd, gefreesd of heringezaaid

Beheerpakketten:

A02.01.03b Voor hooilandrand geldt: beweiding is niet toegestaan.

De volgende pakketten worden **niet** opengesteld

A02.01.03a Voor botanische weiderand geldt: beweiding is toegestaan; Dit beheertype wordt **niet** in Gelderland opengesteld. Een uitzondering hierop zijn de weidevogelgebieden waar een weidevogelplan is vastgesteld door GS. Wanneer in het weidevogelplan randen beheer is opgenomen met beweiding kan dit pakket wel worden gesloten

Beheerpakket A02.01.04: Botanisch bronbeheer

Beheertype A02.02: Botanisch waardevol akkerland

Algemene informatie

Oude schoolplaten met akkers laten vaak een blauwe en rode waas zien tussen het gele graan, vooral veroorzaakt door korenbloemen en klaprozen op het perceel. Veel van de akkeronkruiden zijn inmiddels zeldzaam geworden of helemaal verdwenen. Het verdwijnen van rogge- en boekweitteelten, intensiever grondgebruik, hoger mestgiften, zaaizaadschoning en het gebruik van bestrijdingsmiddelen hebben steeds minder ruimte gelaten voor kruidenrijke akkergemeenschappen. Met een aantal beheerspakketten in het nieuwe stelsel, wordt getracht de botanische kwaliteit van de akkers te vergroten door de nog aanwezige zaadbanken in oorspronkelijke akkers weer tot bloei te brengen.

Het beheertype "akker" kan alleen gerealiseerd worden op oude bouwlanden en oeverwallen met graanteelt. Oude bouwlanden zijn kampen en essen met een cultuurdek, op de bodemkaart aangegeven als enkeerdgronden, laarpodzolgronden en eenmansesjes. Akkers kunnen een grote landschappelijke en cultuurhistorische waarde hebben wanneer ze liggen in gave oude cultuurlandschappen; in kampen- en essenlandschappen, op oeverwallen in of nabij de uiterwaarden en op landgoederen.

De landschappelijke waarde in het kampenlandschap is het grootst wanneer begroeide esranden aanwezig zijn of worden hersteld. Akkerflora op de kalkrijke, droge oeverwallen kent een groot aantal zeldzame en bedreigde plantensoorten, zoals het groot spiegelklokje. Graanakkers op kalkarme zandgronden zijn van belang voor soorten als slofhak, kleine leeuwenklauw, geelgors en patrijs.

Randenbeheer

Onder randenbeheer vallen kruidenrijke perceelsranden. Zij liggen altijd langs een landschapselement, watergang of bos. Randen en zomen zijn vooral waardevol voor de fauna, zoals vogels, (kleine) zoogdieren, amfibieën, reptielen en insecten. Deze kruidenrijke perceelsranden zijn in het natuurbeheerplan voornamelijk begrensde ecologische verbindingzones en gebieden waar de provincie het landschap wil versterken voor amfibieën en kleine tot middelgrote zoogdieren. Akkerranden hebben alleen waarde als ze gedurende een groot deel van de dag in de zon liggen. Daarom zijn ze ongewenst aan noordkanten van landschapselementen en bossen. Randen zijn altijd onbemest.

Akkerranden hebben een minimale oppervlakte van 0,3 ha. De maximale oppervlakte van randbeheer is de halve oppervlakte van het perceel wanneer voor het resterende gedeelte van het perceel ook akkerbeheer wordt gesloten. In de gebieden waar alleen akkerranden beheer is opengesteld is maximaal gemiddeld 12 meter randenbeheer bouwland toegestaan. Dit komt overeen met de huidige breedte van akkerranden PSAN.

Pakkettenstelsel

De nieuwe akkerpakketten gaan uit van een begroeiing die veelal gedomineerd wordt door granen, een beperkte teelt van maïs, geen of beperkte toepassing van kunstmest en eveneens een beperkte toepassing van gewasbeschermingsmiddelen.

Eén van de beschikbare pakketten is gericht op biologische landbouw, waarbij gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest geheel uitgesloten is. Dit pakket kan toegepast worden door in minimaal 3 en maximaal 5 van de zes jaren graan te verbouwen.

Ook het pakket gericht op florarijke akker kent deze variatie in de toepassing van graan. In dit pakket is het gebruik van kunstmest en pleksgewijze onkruidbestrijding alleen toegestaan in jaren waarin geen graan verbouwd wordt.

Net als bij het botanisch graslandbeheer kent ook het botanisch akkerbeheer een pakket wat zich vooral richt op de bouwlandranden. Hier is bemesting totaal uitgesloten en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen beperkt.

Beheerpakket A02.02.01: Akker met waardevolle flora.

Instapvoorwaarden voor het beheertype:

1. De beheereenheid bestaat uit bouwland.

2. De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
3. Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten

Beheereisen:

1. Verbouwing van maïs is in het geheel niet toegestaan.
2. In de jaren waarin graan wordt verbouwd, vindt geen bemesting met kunstmest plaats.
3. In de jaren waarin graan wordt verbouwd, vindt er in de beheereenheid geen mechanische onkruidbestrijding plaats vanaf het zaaien (bij zomergraan) of vanaf 1 april (bij wintergraan) tot de oogst en is het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen en insecticiden niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze handmatige bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderzuring, kleeftkruid of haagwinde.
4. Overig beheer wordt uitgevoerd op basis van één van de drie onderstaande varianten.

Beheerpakketten:

A02.02.01a Drie van de zes jaar graan: In tenminste drie van de zes jaren van beheerperiode wordt graan verbouwd.

A02.02.01b Vier van de zes jaar graan: In tenminste vier van de zes jaren van de beheerperiode wordt graan verbouwd.

A02.02.01c Vijf van de zes jaar graan: In tenminste vijf van de zes jaren van de beheerperiode wordt graan verbouwd.

Beheerpakket A02.02.02: Chemie en kunstmestvrij land

Instapvoorwaarden voor het beheertype:

1. De beheereenheid bestaat uit bouwland.
2. De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
3. Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten

Beheereisen:

1. In tenminste drie van de zes jaren van de beheerperiode wordt graan, met uitzondering van maïs, verbouwd.
2. Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest is niet toegestaan.
3. Overig beheer wordt uitgevoerd op basis van één van de drie onderstaande varianten.

Beheerpakketten:

A02.02.02a Drie van de zes jaar graan:

A02.02.02b Vier van de zes jaar graan:

A02.02.02c Vijf van de zes jaar graan:

Beheerpakket A02.02.03: Akkerflora randen

Instapvoorwaarden voor het beheertype:

1. De beheereenheid is in gebruik als bouwland.
2. De beheereenheid heeft een oppervlakte van minimaal 0,3 ha.
3. Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten.

Beheereisen:

1. Op de beheereenheid wordt in de beheerperiode graan, met uitzondering van maïs, verbouwd.
2. In de beheereenheid vindt geen mechanische onkruidbestrijding plaats vanaf het zaaien (bij zomergraan) of vanaf 1 april (bij wintergraan) tot de oogst en is het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze handmatige bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderzuring of kleeftkruid.
3. Bemesting en beweiding van de beheereenheid is niet toegestaan.
4. De beheereenheid mag niet als wendakker gebruikt worden

Bijlage II: Subsidiabele landschapselementen binnen zoekgebieden

Landschapsbeheertypen die in waardevolle open gebieden en weidevogelgebieden worden opgesteld:

- L01.01 Poel en klein historisch water
- L01.14 Rietzoom
- L01.15 Natuurvriendelijke oever
- L04.01 Wandelpad over boerenland

Landschapsbeheertypen die aanvullend in de rest van Gelderland worden opgesteld

- L01.02 Houtwal en –singel
- L01.03 Elzensingel
- L01.04 Bossingel en geriefbosje
- L01.05 Knip- en scheerheg
- L01.06 Struweelhaag
- L01.07 Laan
- L01.08 Knotbomenrij: Aanvullende voorwaarde: Knotbomen staan gemiddeld 4 meter uit elkaar.
- L01.09 Hoogstamboomgaard: Aanvullende voorwaarde Bij hoogstamboomgaarden moeten de fruitbomen gelijkmatig zijn verdeeld over de gehele boomgaard.
- L01.10 Struweelrand
- L01.11 Hakhoutbosje
- L01.12 Griendje
- L01.13 Bomenrij of solitaire boom
- L03.01 Aardwerk en groeve

Bijlage III: Doelen weidevogelbeheer en de minimaal benodigde beheerhectares en beheerpakketten (instap-eis)

naam weidevogelgebied en oppervlakte (in ha)	Oppervlakte (ha)	aantal aanwezige gruttoparen per 100 ha	gewenste aantal gruttoparen per 100 ha	hectares juniland	kruidenrijk weidevogelgrasland	Voor-komen kwartelkoning	Pakketten combinatie
1. Arkemheen Nijkerkerpolder	981	42	45	200	45		1
2. Arkemheen Putterpolder	439	43	45	88	22		1
3. Arkemheen Achterhoek Veenhuis	158	10	15	31	8		1
4. Dasselaar Ermelo	226	15	20	45	12		1
5. Elburg-Doornspijk	481	15	20	96	24		1
6. Polder Oosterwolde	1331	16	20	278	55		1
7. Polder Oldebroek	376	20	25	74	20		1
8. Gelderse Waard Hattem	136			16	6	ja	1
9. Hoenwaard Hattem	401	15	20	80	20	ja	1
10. Wapenveldvelde Broek	322	26	26	61	20		1
12. Fraterwaard Doesburg	298	15	20	59	15	ja	1
13. Huissense Waard	194			37	12	ja	1
14. Ambtswaard	105			18	8	ja	1
15. Homoet	207	11	15	42	10		1
							1

Natuurbeheerplan Gelderland, 29 september 2009

naam weidevogelgebied en oppervlakte (in ha)	Oppervlakte (ha)	aantal aanwezige gruttopen per 100 ha	gewenste aantal gruttopen per 100 ha	hectares juniland	kruidenrijk weidevogelgrasland	Voor-komen kwartel-koning	Pakketten combinatie
16. Eldik	181	15	20	37	8		
17. Wolfswaard	156			31	8	ja	1
18. Ingense Waard Oost en Tollewaard	146			28	8	ja	1
19. Maurikse Waard	131			25	8	ja	1
20. Ommeren	347	11	20	71	16		1
21. Zoelense veld Maurik	257			52	12		1
22. Rijswijkse Veld	202			40	10		1
23. Leuvensche Veld Tielerswaard	568			118	24		1
24. Broekgraaf Tielerswaard	196			39	10		1
25. Bruchemse broek	315	11	15	64	15		1
26. Honselaars Maasbommel	228			45	12		1
27. Randwijksche Waarden	47	0-6	5-10	10	6	ja	1

pakketten-combinatie	pakketten
1	A010101a; A010101b; A010101c; A010101d; A010101e; A010101f; A010101g; A010102a; A010102b; A010103a; A010103b; A010103c; A010103d; A010104a; A010104b; A010104c; A010104d; A010105; A010106; A010107a; A010107b; A010108; A020103a; A020103b

Bijlage IV: Nuttige adressen

Nationaal en provinciaal

Voor de meest actuele informatie kunt u terecht op de website van de provincie Gelderland of kijk op www.minInv.nl/loket. U kunt ook gratis bellen met Het LNV-loket: 0800 – 22 333 22 (op werkdagen tussen 8.30 en 16.30 uur).

Bij het volgende informatiepunt kunt u terecht met vragen over de voorwaarden van de Subsidieverordening Natuur- en landschapsbeheer Gelderland 2009, de specifieke pakketten, het beheer van uw percelen en de provinciale gebiedsplannen.

Provincie Gelderland
Groenloket / DLG regio Oost
0900 - 36 36 360
www.groenloket.nl

Heeft u vragen over uw groene financieringsmogelijkheden, dan kunt u contact opnemen met uw bank of met de Stichting Nationaal Groenfonds: 033 - 25 39 255 / www.groenfonds.nl.

Regionaal

Ook op regionaal niveau kunt u contact opnemen met de provincie Gelderland via de regiobureau's.

Regiobureau Veluwe-Vallei
Linie 570 te Apeldoorn
088 - 8807150
veluwe-vallei@prv.gelderland.nl

Regiobureau Rivierengebied
Industrieweg Oost 21 te Elst
026 - 3598030
rivierengebied@prv.gelderland.nl

Regiobureau Achterhoek en Liemers
Dr. Grashuisstraat 8 te Zelhem
0314 - 625000
achterhoekenliemers@prv.gelderland.nl

Werkt u samen met de Unie van Bosgroepen, dan kunnen zij u helpen met uw vragen.

Bosgroep Midden Nederland
Horapark 7 te Ede
0318 - 672626
middennederland@bosgroepen.nl

Wordt u vertegenwoordigd door het Gelders Particulier Grondbezit (GPG), dan kunnen zij u helpen met uw vragen.

Gelders Particulier Grondbezit
De Klomp 5 te de Klomp
0318 - 578559
gpg@grondbezit.nl

**Kaartbijlagen te vinden op
www.gelderland.nl/natuurbeheerplan**

- 1 Beheertypenkaart
- 2 Ambitiekaart
- 3 Landschapszoekgebieden
- 4 Ganzenopvanggebieden
- 5 Toeslaggebied
- 6 Weidevogelgebieden
- 7 Investeringskaart